

Målungdom bommer på mål

PER ÅSMUND REYMERT

Journalist og quizmaster

Nestlederen i Norsk Målungdom, Ådne Reidar Nes Kleppe, er skuffet over et av spørsmålene i Vårt Lands quiz *Spørrebanken* fra lørdag 21. august (Leserinnelegg; tirsdag 14. september 2021). Spørsmålet er som følger: «Hvilken annen tittel har nynorsk ordliste fått av elever som ikke liker faget? De skriver det gjerne på omslaget». Svaret er «Spynorsk ordliste».

Jeg forstår at quiz-spørsmålet, og ikke minst det tilhørende svaret, kan få enkelte til å reagere. Kleppe ber om at jeg som journalist tenker gjennom hva jeg skriver. Det forsøker jeg å gjøre, også når jeg er quizmaster, som det nok er riktigst å vurdere meg som i dette tilfellet.

Både som journalist og quizmaster må jeg forholde meg til fakta, og jeg synes derfor dette spørsmålet er uproblematisk. At elever skriver «spynorsk ordliste» på nynorske ordlister er et velkjent fenomen. Det betyr ikke at jeg nødvendigvis liker at det skjer.

Jeg må forholde meg til fakta, og jeg synes derfor dette spørsmålet er uproblematisk

Kleppe skriver at han leser spørsmålet mitt i lys av FpUs mye omtalte kampanje «F**k nynorsk». Jeg lager tilsant spørsmål om aktuelle temaer og hendelser, men styrer etter beste evne unna for eksempel forferdelige hendelser. Spørrebanken skal nemlig være slik som Kleppe skriver: «et underholdningsselement».

Uken etter quizen som inneholdt svaret «spynorsk ordliste», kom jeg med et spørsmål i lys av FpUs kampanje (Lørdag 28. august). Jeg håper spørsmålet kan underholde litt mer. Det lyder som følger: «Hvilken organisasjon har fått en tilstrømming av nye medlemmer etter at FpU nylig kom med en frekk anti-nynorsk-kampanje?». Svaret: «Noregs Mållag». Det unner jeg Noregs Mållag og Norsk Målungdom.

Uroa lever framleis der ute

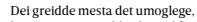

FØDEOPPRØR: Bunadsgeriljan har lenge aksonert for fleire fødeavdelingar på bygdå. Her står dei foran Stortinget med kampropet «Tryggleik for barn og mor». Bygdeforskar Bjørn Egil Flø trur ikkje vi har sett det siste frå distriktsopprøret. Foto: Vidar Ruud/NTB

DISTRIKTSOPPRØR: Det eine partiet etter det andre heiv seg på i kampen om distriktsselgarane, før klima tok all merksemd. Men den som vitjar grender, vær og skogsbygder kring om i landet, vil sjå at uroa framleis lever der ute.

BJØRN EGIL FLØ

Bygdeforskar, NIBIO

Dei greidda mesta det umoglege, kvinnene som rodde i bunad for fødestover. Saman med aksjonistane som kjempa for å halde liv i lærarutdanninga på Nesna og lenkekjengen på Frøya. Haramsøya og Stadtlandet som slåst i motvind, greidda dei å hente fram att ein distriktspolitisk debatt som i nær 30 år har samla stov inst inne i eit ny-liberalt politisk kleppak.

For brått starta kommentatorane i hovudstadsavisene å skrive om Distrikts-Noreg igjen. Frå å ha vore forvist til dei glansa sidene i avisens helgelagsstappa med idylliske middellags-skildringar om det gode livet på landet, vart no distriktspolitikken lofta inn på side to i moderavisene.

På universiteta og forskerier i instituttsektoren, vart distriktspolitikk på nytt eit aktuelt forskingstema. Der snakka professorane om knusing av bomstasjonar og ramponering av anleggsmaskiner som reidde grunnun for vindmøller og eit påstått grønt skifte, og samanlikna det med franskmenn i gule vestar, Trump veljarar i Amerika og BRIT som ville ta England ut av EU.

Brått var norsk distriktspolitikk blitt ein del av ei internasjonal politisk rørsle med potensial til å truge sjølve grunnlaget for demokratiet, nemleg tillita mellom folket og dei folkevalde.

Partiane vaknar

Her heime var det gladguten i Senterpartiet som fyrst enna sjå den politiske betemerkning som låg der så grønt og lokkande i sola. Og premien for å vere den

fyrste som såg «folket», var 22 prosent på meningsmålingane. Den enorme veksten for Vedum skaka hans politiske motstandarar på både sider, som i årevis hadde framvist ei omfattande ignoranse for kvar-dagslivet åt folket på bygdene. Men nå kom prøvet på at den som vil vinne valet lyt elde opp smia og starte varme på emnet for ein ny norsk distriktspolitikk.

Sjølv om hogresida rett nok freista å framstille seg som om dei hadde ein distriktspolitikk, var nok sårta etter dei mange reformene for djupe. Høgre spelte ut sine tradisjonelle kort om formueskatt, og ein lakse-milliardar på Frøya var løfta fram i den rosa pressa, slik drukna ein elles viktig debatt for dei mange små og mellomstore produksjonsbedriftene langs vestlandskysten.

Partiet Venstre på sin side, har

nok enno ein og annan distriktprofil, som mellom anna på det forblåste Stadtlandet, men valresultatet syner at det var besteborgarane i Bærum, Oslo og Asker som løfta partiet over sperregrensa. For Kristeleg Folkeparti gjekk kanskje det distriktspolitiske toget då Hareide tapte sidevalet, og sjølv om guterom-saka kanskje ikkje skada som ein sjonglerte oljekatt- og klimadebatten på ein oppskriftsmessig måte.

Også Miljøpartiet dei Grøne prøvde å kople seg på, men sjølv om intensjonen hjå fleire av partiet distriktrepresentantar nok var god, greidda dei aldri heller å oppnå truverd som distriktsparti.

Etter kvart som valkampen drog seg til, såg me at Senterpartiet starta leke veljarar. Kanskje seg alvorert inn over veljarane som eigentleg aldri hadde sett på Vedum som ein truverdug statsministerkandidat? Kanskje spela også den kategoriske avvisinga av regj-

inga i 2000. I «pappaperm-partiet» Sosialistisk Venstreparti stod distriktprofilane Knag Fylknes og Fiskaa fram som truverdige alibi for eit elles så urband belasta akademiskpartiet.

Og ein veltalende Moxnes i Raudt vitja bonde-, kyst- og distriktsopprørarar samstundes som ein sjonglerte oljekatt- og klimadebatten på ein oppskriftsmessig måte.

Også Miljøpartiet dei Grøne prøvde å kople seg på, men sjølv om intensjonen hjå fleire av partiet distriktrepresentantar nok var god, greidda dei aldri heller å oppnå truverd som distriktsparti.

Etter kvart som valkampen drog seg til, såg me at Senterpartiet starta leke veljarar. Kanskje seg alvorert inn over veljarane som eigentleg aldri hadde sett på Vedum som ein truverdug statsministerkandidat? Kanskje spela også den kategoriske avvisinga av regj-

inga i 2000. I «pappaperm-partiet» Sosialistisk Venstreparti stod distriktprofilane Knag Fylknes og Fiskaa fram som truverdige alibi for eit elles så urband belasta akademiskpartiet.

Også Miljøpartiet dei Grøne prøvde å kople seg på, men sjølv om intensjonen hjå fleire av partiet distriktrepresentantar nok var god, greidda dei aldri heller å oppnå truverd som distriktsparti.

Etter kvart som valkampen drog seg til, såg me at Senterpartiet starta leke veljarar. Kanskje seg alvorert inn over veljarane som eigentleg aldri hadde sett på Vedum som ein truverdug statsministerkandidat? Kanskje spela også den kategoriske avvisinga av regj-

Også Miljøpartiet dei Grøne prøvde å kople seg på, men sjølv om intensjonen hjå fleire av partiet distriktrepresentantar nok var god, greidda dei aldri heller å oppnå truverd som distriktsparti.

inga i 2000. I «pappaperm-partiet» Sosialistisk Venstreparti stod distriktprofilane Knag Fylknes og Fiskaa fram som truverdige alibi for eit elles så urband belasta akademiskpartiet.

Og ein veltalende Moxnes i Raudt vitja bonde-, kyst- og distriktsopprørarar samstundes som ein sjonglerte oljekatt- og klimadebatten på ein oppskriftsmessig måte.

Også Miljøpartiet dei Grøne prøvde å kople seg på, men sjølv om intensjonen hjå fleire av partiet distriktrepresentantar nok var god, greidda dei aldri heller å oppnå truverd som distriktsparti.

Etter kvart som valkampen drog seg til, såg me at Senterpartiet starta leke veljarar. Kanskje seg alvorert inn over veljarane som eigentleg aldri hadde sett på Vedum som ein truverdug statsministerkandidat? Kanskje spela også den kategoriske avvisinga av regj-

Også Miljøpartiet dei Grøne prøvde å kople seg på, men sjølv om intensjonen hjå fleire av partiet distriktrepresentantar nok var god, greidda dei aldri heller å oppnå truverd som distriktsparti.

Også Miljøpartiet dei Grøne prøvde å kople seg på, men sjølv om intensjonen hjå fleire av partiet distriktrepresentantar nok var god, greidda dei aldri heller å oppnå truverd som distriktsparti.

Etter kvart som valkampen drog seg til, såg me at Senterpartiet starta leke veljarar. Kanskje seg alvorert inn over veljarane som eigentleg aldri hadde sett på Vedum som ein truverdug statsministerkandidat? Kanskje spela også den kategoriske avvisinga av regj-

Også Miljøpartiet dei Grøne prøvde å kople seg på, men sjølv om intensjonen hjå fleire av partiet distriktrepresentantar nok var god, greidda dei aldri heller å oppnå truverd som distriktsparti.

Også Miljøpartiet dei Grøne prøvde å kople seg på, men sjølv om intensjonen hjå fleire av partiet distriktrepresentantar nok var god, greidda dei aldri heller å oppnå truverd som distriktsparti.

Etter kvart som valkampen drog seg til, såg me at Senterpartiet starta leke veljarar. Kanskje seg alvorert inn over veljarane som eigentleg aldri hadde sett på Vedum som ein truverdug statsministerkandidat? Kanskje spela også den kategoriske avvisinga av regj-

Også Miljøpartiet dei Grøne prøvde å kople seg på, men sjølv om intensjonen hjå fleire av partiet distriktrepresentantar nok var god, greidda dei aldri heller å oppnå truverd som distriktsparti.

Også Miljøpartiet dei Grøne prøvde å kople seg på, men sjølv om intensjonen hjå fleire av partiet distriktrepresentantar nok var god, greidda dei aldri heller å oppnå truverd som distriktsparti.

Paranoide tendenser i Vårt Land

SKOLE: I stedet for å mistenke myndighetene for å ville snik-sekularisere den oppvoksende slekt, burde Vårt Land opplyse om hvor de selv trekker grensen for forkynnelse.

KAJA MELSOM OG TROND ENGER

Seniorrådgiver og generalsekretær i Human-Etisk Forbund

Lovforslag mot forkynnelse i skolen! Kan det være et ledd i myndighetenes plan om å renske samfunnet for religion? Røpet ikke kunnskapsminister Guri Melby seg da hun først bar nevnte religiøs forkynnelse? Det må jo bety at hun ser gjennom fingrene med sekulær forkynnelse. Som igjen må bety at det er religionen regjeringen vil til livs. Omtrent slik argumenterte Vårt Land på lederplass i forrige uke.

Kristendom favoriseres

I en tid hvor kirken mister medlemmer og stadig færre tror på gud, er det forståelig at avisens bekymrer seg vel så mye for ateistisk påvirkning som religion. Til Solberg-regjeringens forsvar må det likevel sies at skolen historisk sett har vært en arena for religiøs misjonering, og at det var særlig denne tradisjonen de ønsket å sette et tydelig punktum for med lovforslaget.

Og det trengs. Den dag i dag favoriseres kristendommen i skolens formålsparagraf og vi vet at det på mange skoler deles ut bibler, slippes til forkynnende undervisningsopplegg, og drives misjonering av ivrige KRL-lærere.

Når det er sagt, er selvsagt ikke ateistisk forkynnelse noe bedre enn religion. Vi antar at det er slik misjonering Vårt Land sikter til med nyordet «sekulær forkynnelse», skjønt begrepet er egnet til å forvirre. En sekulær skole må nemlig ikke forveksles med en skole som misjonerer for ateisme.

Like lite som en sekulær stat må forveksles med en ateistisk stat.

Motarbeid ikke religion

Det stemmer at en sekulær skole tar mål av seg å være livsnyttig og nøytral. Men ikke i betydningen å ignorere eller motarbeide religion, slik Vårt Land mer enn insinuerer. Kravet om livsnyttighet er simpelthen et krav om at skolen ikke skal favorisere én tro eller ett livssyn på bekostning av andre. Dette for å sikre at barna får kunnskap om mangfoldet av tro og livssyn. Og ikke minst for at alle barn og foresatte skal føle seg inkludert og anerkjent, uavhengig av eget tros- og livsnyttigstadium.

En sekulær skole har på ingen måte som mål å hemme tros- og

livsnyttigstadiumet blant elevene. Tvert imot er tanken at likebehandling av alle skal sikre et slikt mangfold.

En lærer som holder tett om sitt politiske ståsted og prøver å gi elevene en mest mulig upartisk fremstilling av de politiske partiene, ville aldri bli mistenkt for å være motstander av det politiske mangfoldet. Det er i grunnen merkelig at samme nøytralitets-rådet utløser en slik mistanke.

Hva er forkynnelse?

Til tross for mistanken, presiserer Vårt land at de er motstandere av forkynnelse i skolen, noe som tyder på at de innerst inne har forstått poenget med en livsnyttig og nøytral skole. Kunnskapsdepartementet har også presisert at forbudet skal gjelde både religiøs og ateistisk påvirkning. Det er liten grunn til å tro at dette vil endre seg med den nye politiske ledelsen. I prinsippet ser altså alle ut til å være enige om det meste.

I praksis ser det verre ut. For hvilke uttalelser og handlinger skal regnes som forkynnelse? Vi i Human-Etisk Forbund mener at utdeling av hellige bøker til odel og eie, og deltakelse i bønn i skoletiden, må forstås som forskjell på å påvirke elevene til en bestemt tro, og derfor bør forbyes.

En sekulær skole må nemlig ikke forveksles med en skole som misjonerer for ateisme

Eksemplene på sekulær misjonering som Vårt Land lærere fram, er etter vårt syn like uakseptable. En lærer skal ikke fortelle sine elever at «religion er gammeldags» eller at «religiøse verdier er utdaterte». Dette er klare brudd på kravet om en upartisk fremstilling.

Hvor går Vls grense?

Drar man frykten for ateistisk misjonering for langt, risikerer man imidlertid å ta til orde for at lærerne må likestille kreasjonsnisme og evolusjonsteori. Det vil etter vårt syn være i strid med skolens mandat om å gi barna kunnskap om verden. Derfor er vi kritiske til at elevene lærer om skapelsesberetninger i religionsundervisningen flere år før de lærer om evolusjonsteorien i naturfagtime.

I stedet for å mistenke myndighetene for å ville snik-sekularisere den oppvoksende slekt, burde Vårt Land opplyse om hvor de selv trekker grensen for forkynnelse.

Et svar på dette ville i det minste være et bidrag til en debatt hvor ikke alle er enige.